

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 11/2009 rd**

**Regeringens proposition med förslag till lagar
om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts-
service och vissa andra lagar**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 oktober 2009 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice och vissa andra lagar (RP 178/2009 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet och social- och hälsovårdsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandena (GrUU 27/2009 rd och ShUU 20/2009 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Päivi Kerminen och överinspektör Timo Meling, arbets- och näringsministeriet

- direktör Marita Savola, undervisningsministeriet
- utbildnings- och arbetskraftspolitisk sekreterare Saana Siekkinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- jurist Heli Puura, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- arbetskraftspolitisk ombudsman Heikki Taulu, Akava r.f.
- ordförande Lea Karjalainen, Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation - TVY
- intressebevakningssekreterare Timo Kontio, Finlands Yrkesstuderandes Centralförbund - SAKKI rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Finlands näringsliv
- Företagarna i Finland
- Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det i lagen om offentlig arbetskraftsservice ska föreskrivas om arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Syftet är att ge arbetssökande ökade möjligheter att förbättra sina sysselsättningsfärdigheter genom att studera. Avsikten är att arbetslöshetsförmån och ersättning för uppe-

hälle ska betalas under både arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och arbetssökandes frivilliga studier.

Det föreslås att den ersättning för uppehälle som betalas under tiden för arbetskraftspolitiska åtgärder och arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån höjs med en

euro. Den ersättning för uppehälle som betalas vid åtgärder och studier utanför pendlingsregionen ska höjas med två euro.

Sysselsättningsstöd under arbetslivsträning ska inte längre betalas till dem som är berättigade till arbetslöshetsdagpenning. För tiden i ar-

betslivsträning ska det i stället betalas arbetslöshetsdagpenning och ersättning för uppehälle.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2010.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslagen med följande anmärkningar och ändringsförslag.

I sitt utlåtande (ShUU 20/2009 rd) noterar social- och hälsovårdsutskottet att den föreliggande propositionen bildar en helhet tillsammans med en proposition som social- och hälsovårdsministeriet har tagit fram om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och av vissa lagar som har samband med den (RP 179/2009 rd). Förslagen i de här två propositionerna hade kunnat lämnas till riksdagen som en enda proposition. Då hade helheten framträtt tydligare.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet delar social- och hälsovårdsutskottets synpunkt. Det är påkallat att så här viktiga reformer i fortsättningen bereds väl, sammanställs och lämnas till riksdagen i så god tid att de kan behandlas noggrant i riksdagen. Det system med tjänster och förmåner som ska hjälpa arbetslösa arbetssökande att försörja sig och få nytt arbete bör vara möjligast tydligt och begripligt, så att människor som står inför en stressfylld situation i livet så enkelt som möjligt kan ta reda på vilka skyldigheter, fördelar och rättigheter de har enligt lagstiftningen.

Stöd för arbetssökandes frivilliga studier

Propositionen ger arbetssökande bättre villkor att söka jobb genom att det lagstadgas om arbets-

sökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån. I bakgrunden finns en oro för kommande brist på kvalificerad personal och en vilja att uppmuntra arbetslösa att utbilda sig. Genom högre utbildningsnivå för de arbetslösa och bättre möjligheter att få jobb vill man förbättra Finlands konkurrenskraft och stärka grunden för välfärdssamhället.

Utskottet anser att reformen är viktig. Propositionen bidrar till arbetet för att nå de mål som den parlamentariska arbetsgruppen för vuxenutbildning har ställt upp och åtgärdsförslagen av ledningsgruppen AKKU som förbereder en totalreform av den yrkesinriktade vuxenutbildningen. Avsikten är att förbättra de vuxnas möjligheter att höja sin kompetens under hela sin karriär, i olika livssituationer och oavsett villkor på arbetsmarknaden. Arbetssökande som har fyllt 25 år ska få mer omfattande och flexibla möjligheter att med hjälp av arbetslöshetsförmåner frivilligt studera på vilket utbildningsstadium som helst för att höja sin yrkeskompetens, förutsatt att arbets- och näringsbyrån har konstaterat utbildningsbehovet och bedömt att frivilliga studier är ett arbetskraftspolitiskt lämpligt sätt att förbättra yrkeskompetensen eller möjligheterna att få arbete eller behålla arbetet. Vägvalet innebär att frivilliga studier fortfarande är beroende av arbetskraftspolitisk prövning. Reformen är inte avsedd att bygga upp ett system parallellt med studiestödet.

Stödsystemet blir klarare tack vare att utbildningsförmånerna vid arbetslöshet slås ihop till ett enda bidrag och de arbetslösa får ett lika stort bidrag oberoende av om de deltar i utbildning som arbets- och näringsbyrån eller de själva har skaffat fram. Samtidigt slopas kravet på tio år i

arbetslivet för att man ska få delta i frivillig utbildning.

En förutsättning är emellertid att arbets- och näringsbyrån godkänner utbildningen och anser att den ger den arbetslöse bättre möjligheter att få jobb. Utskottet framhåller att arbets- och näringsbyrån tillsammans med den arbetssökande ska bedöma om frivilliga studier är arbetskraftspolitiskt lämpliga. När någon hittar en bra utbildningsplats är det viktigt att det går snabbt och enkelt att få jobbsökarplanen kompletterad på arbets- och näringsbyrån, påpekar utskottet.

Byråpersonalen måste få stärkt kompetens och samverka regionalt med utbildningssektorn, så att byråerna till underlag för sina beslut om arbetssökandes frivilliga studier har tillräckligt med information om utbildningsalternativen och de färdigheter som studerandena avses få. Den byråpersonal som arbetar med vägledning och rådgivning måste ha god kännedom om utbildningssystemet och utbildningsutbudet. Det är påkallat med intensivt samarbete mellan utbildningsförvaltningen och arbets- och näringsförvaltningen. Utskottet framhåller att personalens utbildningsbehov måste beaktas när fortbildning ordnas för personal som arbetar med undervisning, rådgivning och vägledning i fråga om vuxenutbildning.

För att frivillig utbildning ska godkännas som en del av en arbetslös persons sysselsättningsplan måste arbets- och näringsbyrån göra en prövning av utbildningsbehovet. Utskottet anser att prövningen bör vara relativt extensiv, eftersom de som har examen i regel har bättre villkor på arbetsmarknaden än de som saknar utbildning eller har avbrutit examensinriktade studier.

Enligt det strategidokument som antogs i anknytning till regionförvaltningsreformen ska det regionala samarbetet kring vuxenutbildningen stärkas och de föränderliga kompetens- och utbildningsbehoven i regionerna ska tillgodoses genom principen om livslångt lärande. Arbetskraftskommissionerna ska förutse de kommande arbetskraftsbehoven inom sitt område och bidra till att få utbildningsutbudet att matcha efterfrågan på arbetskraft inom olika sektorer.

Reformen kommer att leda till ökad efterfrågan på frivillig vuxenutbildning. Utbudet har ökat betydligt i de två tilläggsbudgetarna för 2009 och i budgetpropositionen för 2010 för att lindra recessionens konsekvenser och genomföra förslagen av ledningsgruppen AKKU. Undervisningsministeriet bedömer att det ökade utbudet åtminstone på kort sikt kommer att räcka till för att tillgodose behoven av frivillig utbildning för arbetslösa. Men ministerierna bör i samverkan noga bevaka hur reformen påverkar efterfrågan och utbudet. Utbildningsförvaltningen ska samarbeta med arbets- och näringsförvaltningen för att reda ut de frågor som gäller urval av studerande och tidsplanen för utbildningen, så att arbetslösa kan studera frivilligt enligt de bedömningar och planer som arbets- och näringsbyråerna har lagt upp.

Åldersgränsen på 25 år för frivilliga studier

Bestämmelserna om arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån gäller inte arbetssökande under 25 år. Syftet med reformen av förmånssystemet är att i anknytning till den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen förbättra uttryckligen vuxenbefolkningens yrkeskompetens och möjligheter att få eller hålla kvar sitt jobb.

Syftet är inte att ersätta studiestödssystemet eller andra motsvarande stödformer under studietiden. Det betyder att stöden enligt studiestödslagen fortfarande kommer att vara primära stöd för unga under 25 år som studerar frivilligt. På så sätt ska det förhindras att en stor del av dem som gått grundskolan eller gymnasiet ut registrerar sig som arbetssökande för att få arbetslöshetsförmåner som är högre än studiestödet under resten av sina studier.

Åldersgränsen försämrar inte unga arbetslösas möjligheter att få arbetslöshetsförmån under den tid som de studerar frivilligt. I nuläget måste man ha 10 års arbetserfarenhet för att få utbildningsdagpenning, så man har de facto kunnat börja studera först i 28 års ålder.

Sakkunniga har framhållit att personer under 25 år bör kunna studera frivilligt med arbetslöshetsförmån, om de redan har yrkesexamen. Men

utskottet anser inte att ett sådant undantag är nödvändigt, eftersom personerna då har en ganska färsk yrkesutbildning och i regel inte behöver skola om sig med stöd ur systemet för utkomstskydd för arbetslösa. Vid behov kan de berörda få arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och på den grunden också arbetslöshetsförmån.

Bevakning av studieframgången

Enligt lagförslaget ska arbets- och näringsbyråerna bevaka hur de arbetssökande går framåt med sina studier på det sätt som avtalats i jobbsökarplanen. Om den arbetssökande inte har gått framåt tillräckligt i sina studier, ska arbets- och näringsbyrån besluta att han eller hon inte längre kan få stöd för frivilliga studier. Rätten till arbetslöshetsförmån upphör då från och med den tidpunkt då studierna inte kan anses ha gått framåt tillräckligt.

Enligt en utredning från arbets- och näringsministeriet är bestämmelsen skriven så att arbets- och näringsbyrån inte har prövningsrätt i frågan om den arbetssökandes arbetslöshetsförmån för utbildningen vid behov ska dras in retroaktivt. Ministeriet anser inte att det är oskäligt att rätten till förmån ska kunna gå förlorad retroaktivt, eftersom den arbetssökande alltid vet vilka framsteg i studierna som krävs. Dessutom räknas det månatliga antalet studiepoäng i högskolestudier som ett genomsnitt för studiemånaderna, så rätten till förmån går nog inte förlorad om den studerande t.ex. får underkänt i en tent och måste ta tenten på nytt. Om man vill undvika retroaktiva förmånsförluster måste ministeriet betydligt oftare bevaka vilka framsteg som den arbetssökande gör i sina studier och hur han eller hon deltar i kurserna. Det kan inte anses vara rationellt vare sig för de arbetssökande, läroanstalten eller arbets- och näringsbyrån.

I sitt utlåtande ser social- och hälsovårdsutskottet det som påkallat att studieframgången bevakas på ett sådant sätt och så ofta att eventuella långsammare perioder eller avbrott i studierna inte leder till att stödet för en lång tid återkrävs retroaktivt. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet delar social- och hälsovårdsutskottets synpunkter.

Arbets- och näringsbyrån och läroanstalterna bör informera de arbetslösa som söker till utbildning om hur studieframgången påverkar förmånerna. När en företrädare för byrån avtalar med den arbetssökande om att frivillig utbildning ska ingå i jobbsökarplanen, ska han eller hon samtidigt ge den arbetssökande klara besked om vad som behöver göras om studierna börjar dra ut på tiden för att förmånerna inte ska återkrävas.

Syftet med ändringen i stödsystemet för frivillig utbildning är att uppmuntra vuxna att söka till utbildning som höjer deras kompetens och ger dem bättre möjligheter att få arbete. Det har ansetts vara särskilt viktigt att engagera dem som helt saknar yrkesutbildning eller har hoppat av sådan utbildning. Inlärningssvårigheter har kanske varit en orsak till att personen inte har sökt till utbildning eller avbrutit utbildningen. Utskottet ser det som viktigt att bevaka i vilken mån som den här lagändringen hjälper den här målgruppen.

Rätt till arbetsförmån för arbetssökande som har studerat vid sidan av arbetet

Utskottet har i många betänkanden och utlåtanden under årens lopp påtalat de problem att få arbetslöshetsförmån som de personer har som har studerat vid sidan av arbetet, om de blir arbetslösa under pågående studier. Problemet har varit förknippat med att studierna ofta anses ha bedrivits på heltid. Den arbetssökande har fått avslag på sin ansökan om arbetslöshetsförmån eftersom han eller hon inte har ansetts stå till arbetsmarknadens förfogande.

Arbets- och näringsministeriet sände i våras ut ett meddelande till arbets- och näringsbyråerna om tolkningen av studier på deltid och heltid. Ministeriet påpekade att det i det rådande ekonomiska läget och sysselsättningsläget är viktigt att permitterade och uppsagda håller uppe sin yrkeskompetens och kapacitet att söka jobb. Därför uppmanade ministeriet arbets- och näringsbyråerna att utöva sin prövningsrätt med en positiv inställning till de sökande, när de avgör om studierna bedrivs på deltid eller heltid.

Utskottet instämmer i ministeriets synpunkter i meddelandet och ser det som mycket viktigt

att t.ex. examensinriktad utbildning på kvällstid inte hindrar den arbetslösa att få arbetslöshetsförmån, om han eller hon kan påvisa att studieframgången har varit normal under heltidsarbetet. Dessutom ska studier som anses vara på heltid tas med som frivillig utbildning i jobbsökarplanen i mån av möjlighet, så att den arbetssökande undviker att bli tvungen att avbryta studierna för att få arbetslöshetsförmån.

Ersättningar för uppehälle

Ersättningen för uppehälle under arbetskraftspolitiska åtgärder och frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån föreslås bli höjd med en euro. Den förhöjda ersättningen för uppehälle under åtgärder och studier utanför pendlingsområdet ska höjas med två euro.

Utskottet anser att höjningarna är påkallade och behövliga med hänsyn till de ökade levnads- och resekostnaderna sedan den förra höjningen i början av 2004. Det är viktigt att se till att ersättningarna för uppehälle höjs i takt med kostnadsutvecklingen.

Utbetalningen samordnas så att rätten till ersättning gäller arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och frivilliga studier med arbetslöshetsförmån, men också alla andra arbetsmarknadsåtgärder. Reformen är viktig och de arbetssökande bör uppmuntras att delta i aktiverande åtgärder genom att de får ersättning för de kostnader som deltagandet medför.

Arbets- och näringsbyråernas resurser

I sitt utlåtande fäster social- och hälsovårdsutskottet uppmärksamhet vid tillräckliga resurser för arbetsförvaltningen. Utskottet framhåller att arbets- och näringsbyråerna ska disponera resurser för att reda ut kundernas behov av och möjligheter till utbildning och alternativa studieförmer och upprätta individuella jobbsökarplaner.

Det kommer att bli en krävande uppgift för arbets- och näringsbyråerna att genomföra reformen. Allt eftersom antalet permitterade och uppsagda ökar måste byråerna kunna tillhandahålla tjänster för en större kundkrets och mer individuellt än tidigare. Även om de nya chanser till

utbildning som reformen ger sannolikt kommer att nyttjas av personer som varit arbetslösa en kort tid, är aktiva och har kontroll över sitt liv, måste byråerna fortfarande kunna aktivera långtidsarbetslösa och personer som har det svårast på arbetsmarknaden. Utskottet anser att byråernas resurser bör utökas i takt med att arbetet ökar.

Den utökade frivilliga utbildningen kommer inte i dagens konjunkturläge att leda till ett minskat behov av arbetskraftspolitisk utbildning. Utbildning med högkvalitativt innehåll ska kunna tillhandahållas på olika håll i landet enligt efterfrågan. Det är oskäligt att det i många områden är relativt sett svårare att få plats inom arbetskraftspolitisk utbildning än inom högskoleutbildning. Det är påkallat att kunna avdela extra resurser för arbetskraftspolitisk utbildning.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet delar social- och hälsovårdsutskottets synpunkter på behovet att tillförsäkra arbetsförvaltningen tillräckliga resurser så att de klarar av sin arbetsbörda på grund av ökat antal kunder och strängare kvalitetskrav. Det är viktigt att byråerna i första hand satsar på att aktivera unga, nyutexaminerade och personer som nyligen blivit arbetslösa. Utskottet ser det som nödvändigt att byråerna får tillräckligt med resurser så att målen i propositionen kan nås.

Detaljmotivering

6 kap. Tjänster för kompetensutveckling

1 §. Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och förmåner som betalas under tiden för utbildningen. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att bestämmelserna i 18 och 19 § i statsrådets förordning (1344/2002) om offentlig arbetskraftsservice gällande villkoren för att avklara högskoleexamen och gymnasiestudier som arbetskraftspolitisk vuxenutbildning flyttas upp på lagnivå genom att 6 kap. kompletteras med nya 1 a och 1 b §. Paragrafens 3 mom. föreslås bli ändrad så att den innehåller ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva

om andra faktorer som gäller att skaffa arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

1 a §. Högskoleexamen som skaffas i form av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Utifrån utlåtandet av grundlagsutskottet föreslår utskottet att 6 kap. kompletteras med en ny 1 a § som innehåller bestämmelserna i 18 § i statsrådets förordning (1344/2002) om offentlig arbetskraftsservice gällande villkoren för att avlägga högskoleexamen i form av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs det om att skaffa högskolestudier. Momentet ska gälla både yrkeshögskoleexamen och lägre respektive högre högskoleexamen vid universitet. I 2 mom. ska det föreskrivas om närmare villkor för yrkeshögskoleexamen och 3 mom. ska föreskriva om lägre och högre högskoleexamen vid universitet. Begreppen i paragrafen motsvarar den vedertagna begreppsapparaten inom arbetsförvaltningen.

1 b §. Gymnasiestudier som skaffas i form av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Utifrån utlåtandet av grundlagsutskottet föreslår utskottet att 6 kap. kompletteras med en ny 1 b § som innehåller bestämmelserna i 19 § i statsrådets förordning (1344/2002) om offentlig arbetskraftsservice gällande villkoren för att skaffa gymnasiestudier i form av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Med yrkesutbildning avses alla typer av examen på andra stadiet och högskolestadiet eller delar av examen eller annan vidareutbildning och tilläggsutbildning som bidrar till yrkeskompetens. Begreppet motsvarar begreppsapparaten i övrig lagstiftning om arbetsförvaltningens verksamhetsområde.

7 kap. Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag

7 §. Ordnande av möjlighet till rehabilitering, utbildning eller arbete. I propositionen om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och av vissa lagar som har samband med den (RP 179/2009 rd) föreslår regeringen att åldersgrän-

sen för rätt till tilläggsdagar ska höjas från 59 till 60 år. Ändringen ska gälla arbetssökande som är födda 1955 eller senare. Dessutom står det i motiven att kommunernas skyldighet att sysselsätta äldre arbetslösa breddas på grund av att åldersgränsen höjs, så att den också gäller de arbetslösa som till följd av lagändringen inte längre har rätt till tilläggsdagar. Men propositionen innehåller inga ändringsförslag om detta, inte heller den föreliggande propositionen.

Utskottet föreslår att ändringen i kommunernas sysselsättningskyldighet på grund av den höjda åldersgränsen görs så att gällande 7 § 1 mom. som gäller personer födda före 1950 upphävs som onödig och gällande 2 mom. blir 1 mom. med den ändringen att åldersgränsen 59 år blir 60 år. I de övriga momenten görs de tekniska ändringar som beror på att 1 mom. upphävs.

8 §. Begränsningar i fråga om och upphörande av sysselsättningskyldigheten. Utskottet föreslår att 1 mom. ändras på grund av ändringarna i 7 §.

9 kap. Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

4 § Överenskommelse om studier i jobbsökarplan. I sitt utlåtande anser grundlagsutskottet att lagen bör föreskriva om när man i jobbsökarplanen senast ska komma överens om att den arbetssökandes frivilliga studier ska stödas med arbetslöshetsförmån. Därför föreslår utskottet att bemyndigandet att utfärda förordning slopas. Enligt den föreslagna paragrafen ska stödet för utbildningen avtalas i planen innan studierna inleds. Då avses den tidpunkt när studierna de facto inleds. Eftersom det är viktigt för de arbetssökande att så tidigt som möjligt veta om de kan få arbetslöshetsförmån som stöd för sina studier, finns det skäl att råda dem att låta arbets- och näringsbyrån pröva frågan genast när de har blivit meddelade att de har fått studieplats.

De arbetssökande har inte subjektiv rätt till arbetslöshetsförmån för frivilliga studier, utan arbets- och näringsbyrån ska pröva om det är lämpligt och sedan besluta om utbildningen ska tas in i jobbsökarplanen. Därför föreslås de ar-

betssökande inte få rätt att överklaga beslutet. Med hänsyn till att beslutet är mycket viktigt för den arbetssökande, framhåller utskottet att prövningen ska göras på lika villkor och bygga på fakta. Grunderna för ett negativt beslut ska noga redas ut för den arbetssökande.

Förslag till beslut

Således föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

att lagförslag 2—13 godkänns utan ändringar och

att lagförslag 1 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen av den 30 december 2002 om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) 12 kap. 7 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 909/2008, ändras 6 kap. 1 §, 7 kap. 5 och 7 § (utesl.) samt 8 § 1 mom., 9 kap., 10 kap. 1 § 3 mom., 3 och 5 §, 6 § 1 mom., 12 kap. 3—5 § och 13 kap. 2 §, av dem 7 kap. 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1050/2004 och 1177/2007 och 7 § (utesl.) sådan den lyder delvis ändrad i lag 1216/2005, 9 kap. sådant det lyder jämte ändringar, 10 kap. 1 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1062/2006, 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 925/2003, 12 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 458/2005, 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 364/2004 samt 13 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1095/2006, och fogas till 6 kap. nya 1 a och 1 b § som följer:

6 kap.

Tjänster för kompetensutveckling

1 §

Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och förmåner som betalas under tiden för utbildningen

(1 och 2 mom. som i RP)

Den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen är huvudsakligen utbildning som främjar yrkesfärdigheterna. Allmänbildande utbildning kan

anskaffas som förberedande utbildning för ett yrke eller en uppgift, om avsaknaden av denna utbildning utgör hinder för att få arbete eller att delta i yrkesutbildning. I syfte att förbättra de praktiska yrkesfärdigheterna kan den utbildning som anskaffas omfatta inläring i arbetet och praktik. Närmare bestämmelser om anskaffning av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning utfärdas genom förordning av statsrådet.

(4 och 5 mom. som i RP)

1 a § (Ny)

Högskoleexamen som skaffas i form av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning

Högskoleexamen som arbetskraftspolitisk vuxenutbildning kan endast anskaffas för grupper av studerande.

Ett villkor för anskaffning av yrkeshögskoleexamen är att en enskild kund som antas till utbildningen tidigare har avlagt examen på minst institutnivå eller att det är fråga om att slutföra en avbruten utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen och att detta beräknas kräva heltidsstudier i högst 18 månader.

Ett villkor för anskaffning av högre och lägre högskoleexamen som avläggs vid universitet är att

1) avläggandet av lägre högskoleexamen beräknas kräva heltidsstudier i högst 12 månader,

2) avläggandet av högre högskoleexamen beräknas kräva heltidsstudier i högst 24 månader.

Innan beslut om anskaffning av högskoleexamen fattas ska arbetskraftsmyndigheten begära utlåtande i saken av undervisningsministeriet.

1 b § (Ny)

Gymnasieutbildning som skaffas i form av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning

Gymnasieutbildning får skaffas som arbetskraftspolitisk vuxenutbildning förutsatt att avsaknaden av studieprestationer eller tidigare framgång i gymnasiestudier uppenbart utgör ett hinder för fullgörandet av yrkesutbildning.

7 kap.

Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag5 §
(Som i RP)

7 §

Ordnande av möjlighet till rehabilitering, utbildning eller arbete

För en arbetslös arbetssökande som är född 1950 eller därefter tryggas möjlighet till sysselsättningsfrämjande rehabilitering eller utbildning, om hans eller hennes rätt till arbetslöshetsdagpenning upphör på grund av maximitiden när han eller hon har fyllt 57 år men innan han eller hon fyller 60 år. (Ny)

Om utbildning med stöd av 1 mom. ordnas för en arbetslös arbetssökande, har han eller hon under utbildningstiden rätt till arbetslöshetsdagpenning och ersättning för uppehälle på samma villkor som om han eller hon skulle ha inlett arbetskraftspolitisk vuxenutbildning innan maximitiden för arbetslöshetsdagpenning hade gått ut. (3 mom. i RP)

Om en sådan arbetslös som avses i 1 mom. inte kan sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden och lämplig utbildning eller rehabilitering inte kan ordnas för honom eller henne, är hemkommunen skyldig att på anvisning av arbetskraftsmyndigheten för personen ordna möjlighet till arbete i åtta månader (sysselsättningskyldighet). Kommunen ska ordna möjligheten till arbete så att den som sysselsätts kan påbörja arbetet när maximitiden för arbetslöshetsdagpenning går ut. Kommunen har rätt att få lönesubvention för sådana arbetstagare som arbets- och näringsbyrån anvisat kommunen att sysselsätta på grundval av sysselsättningskyldigheten. (4 mom. i RP)

Arbete som ordnas på grundval av sysselsättningskyldigheten ska vara ett heltidsarbete enligt branschens ordinarie arbetstider. För dem som får invalidpension som delpension ordnas deltidsarbete som motsvarar deras arbetsförmåga och som uppfyller det arbetsvillkor som utgör förutsättning för arbetslöshetsdagpenning. (Nytt)

Närmare bestämmelser om verkställigheten av sysselsättningskyldigheten och om anmälningar i anslutning till den utfärdas genom förordning av statsrådet. (Nytt)

Förslag till beslut

AjUB 11/2009 rd — RP 178/2009 rd

8 § (Ny)

*Begränsningar i fråga om och upphörande av
sysselsättningskyldigheten*

Bestämmelserna i 7 § tillämpas inte, om en person genom att inte ansöka om arbetslöshetsdagpenning eller på annat sätt har föranlett att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning inte har gått ut före 57 års ålder enligt 7 § 1 mom.

---

9 kap.

**Arbetssökandes frivilliga studier som stöds
med arbetslöshetsförmån**

1—3 §
(Som i RP)

4 §

Överenskommelse om studier i jobbsökarplan

En överenskommelse om de studier för vilka det ges stöd måste tas in i jobbsökarplanen innan studierna inleds. (Utesl.)
(2 mom. som i RP)

5—9 §
(Som i RP)

10 kap.

Ersättning för kostnader för uppehälle

1, 3, 5 och 6 §
(Som i RP)

12 kap.

**Bestämmelser om verkställighet av stöd, under-
derstöd och förmåner**

3—5 §
(Som i RP)

13 kap.

Sökande av ändring

2 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 27 november 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Arto Satonen /saml
vordf. Jukka Gustafsson /sd
medl. Hannakaisa Heikkinen /cent
Anna-Maja Henriksson /sv
Arja Karhuvaara /saml
Johanna Karimäki /gröna
Merja Kuusisto /sd
Merja Kyllönen /vänst
Esa Lahtela /sd

Jari Larikka /saml
Markus Mustajärvi /vänst
Sanna Perkiö /saml
Paula Sihto /cent
Katja Taimela /sd
Tarja Tallqvist /kd
Kimmo Tiilikainen /cent
Jyrki Yrttiaho /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.

RESERVATION 1

Motivering

Propositionen har en nära koppling till proposition 179/2009 rd, så deras konsekvenser måste analyseras parallellt. Den innehåller både avgjorda förbättringar och en rad stora försämringar för arbetslösa.

Antalet arbetslösa har stigit med 77 000 på ett år (sysselsättningsöversikten 10/2009). Det är upppe i 270 000. Arbets- och näringsbyråerna hade nästan femhundra tusen arbetssökande som kunder under året. Arbetslösheten bland unga ökade särskilt snabbt och allt fler drabbades av långtidsarbetslöshet. Den här trenden kommer att bli starkare efter årsskiftet. Därför måste alla propositioner och deras konsekvenser utvärderas mot bakgrund av antagandet att arbetslösheten kommer att fortsätta öka om det inte sker någon plötslig förändring till det bättre.

Trots det snabbt ökande antalet arbetslösa deltog fler än tre tusen personer mindre än för ett år sedan i åtgärder dit de hänvisats av arbetsförvaltningen. Problemen med ESF-pengarna, avsaknaden av en tilläggsbudget för sysselsättningen i våras, de ansvariga ministrarnas uttalanden om att upphöra med stimulansen och de oanvända sysselsättningspengarna varje år visar att det inte finns tillräcklig kapacitet att reagera på den ökande arbetslösheten. På så sätt förlorar alla goda intentioner i många propositioner sin betydelse.

Dagens utbildningsutbud och anslag räcker inte till för att tillgodose de ökande behoven. En stor del av de arbetslösa som söker till utbildning blir därför utan studieplats. Om en eventuell studieplats skjuts fram tills maximitiden för arbetslöshetsförmånerna (500 dagar) närmar sig, höjs tröskeln för att utbilda sig. Då motverkar propositionen sitt eget syfte. I glest bebyggda och glest bosatta områden finns det inte alltid lämpligt utbildningsutbud och på större orter finns det mångdubbelt fler sökande än vad som kan bli antagna.

Det är en minimal förbättring att ersättningen för uppehälle och den förhöjda ersättningen för uppehälle under utbildningstiden ska höjas med en eller två euro per dag. Den föregående höjningen gjordes 2004 och därför bör höjningarna nu vara större än vad som föreslås.

Avbrott i studier som berättigar till stöd (9 kap. 7 §) kan leda till att personen inte ens själv vet om han eller hon är arbetslös eller studerande och vilken förmån han eller hon har rätt till. Det är inte noggrant formulerat i vilka fall som studierna anses ha avslutats, vilka de godtagbara skälen är och när arbetslösheten anses börja. I värsta fall kan en person länge vara utan någon förmån som helst och redan utbetalda förmåner för utbildningstiden kan återkrävas.

Dessutom är det obefogat att åldersgränsen för förmån under utbildningstiden ska gå vid 25 år. Åldersgränsen är särskilt konstig därför att regeringen inte på något sätt ens försöker motivera den i propositionen. Unga, yrkesutbildade arbetslösa kan ha tillräckligt många arbetsår bakom sig innan de fyller 25. Även om det inte fanns någon åldersgräns i lagen, skulle studiestödet fortfarande vara den primära stödformen för studerande.

Utöver paragrafändringar föreslår vi att riksdagen godkänner ett uttalande om att garantera tillräckliga resurser i statsbudgeten, så att det kan ordnas så många studieplatser som behövs för att tillgodose efterfrågan. (**Reservationens förslag till uttalande**)

Förslag

Således föreslår vi

att lagförslag 2–13 godkänns utan ändringar,

att lagförslag 1 godkänns med ändringar (Reservationens ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (*Reservatio-
nens förslag till uttalande*).

1.

Lag**om ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 30 december 2002 om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) 12 kap. 7 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 909/2008, och
ändras 6 kap. 1 §, 7 kap. 5 § samt 7 § 3 och 4 mom., 9 kap, 10 kap. 1 § 3 mom., 3 och 5 §, 6 § 1 mom., 12 kap. 3—5 § och 13 kap. 2 §,
av dem 7 kap. 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1050/2004 och 1177/2007 och 7 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1216/2005, 9 kap. sådant det lyder jämte ändringar, 10 kap. 1 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1062/2006, 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 925/2003, 12 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 458/2005, 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 364/2004 samt 13 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1095/2006, och
fogas till 6 kap. nya 1 a och 1 b § som följer:

6 kap.	2 §
Tjänster för kompetensutveckling	<i>Allmänna förutsättningar och förmåner</i>
1—1 b § (Som i AjUB)	En arbetssökande (<i>utesl.</i>) som deltar i frivillig utbildning har rätt till arbetslöshetsförmåner under de förutsättningar som anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, om
7 kap.	1) arbets- och näringsbyrån har konstaterat att den arbetssökande har behov av utbildning och byrån <i>in samverkan med den sökande</i> bedömer att stödjandet av frivilliga studier är det arbetskraftspolitiskt sett ändamålsenligaste sättet att förbättra arbetssökandens yrkesfärdigheter och möjligheter att få arbete eller behålla sin arbetsplats,
Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag	(2—4 punkten som i RP) (2 mom. som i AjUB)
5, 7 och 8 § (Som i AjUB)	
9 kap.	
Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån	3—6 § (Som i AjUB)
1 § (Som i AjUB)	

7 §

Uppföljning av studierna och avbrott i studierna

(1 mom. som i AjUB)

Om arbetssökanden inte gör tillräckliga framsteg i studierna eller försummar att underrätta arbets- och näringsbyrån om studieframgången på det sätt som överenskommit i jobbsökarplanen, ska arbets- och näringsbyrån besluta att arbetssökandens frivilliga studier inte längre kan stödjas med arbetslöshetsförmån. Rätten till arbetslöshetsförmån upphör då från den tidpunkt då *arbets- och näringsbyrån konstaterar att studierna inte går framåt på det sätt som krävs* eller den tidpunkt då arbetssökanden borde ha underrättat arbets- och näringsbyrån om studieframgången.

(3—4 mom. som i AjUB)

8—9 §
(Som i AjUB)

10 kap.

Ersättning för kostnader för uppehälle

1 §

Rörlighetsunderstöd

(Som i AjUB)

3 §

Rätt till ersättning för uppehälle

Arbetssökande har rätt att få *10 euro* per dag i ersättning för uppehälle som ersättning för de re-

sekostnader och övriga kostnader för uppehälle som föranleds av deltagandet i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller i frivilliga studier enligt 9 kap.

Om en arbetssökande deltar i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller i frivilliga studier enligt 9 kap. utanför sin pendlingsregion, betalas i förhöjd ersättning för uppehälle *20 euro* per dag. Rätt till förhöjd ersättning för uppehälle har också arbetssökande

(1—3 punkten som i AjUB)

(3—4 mom. som i AjUB)

5—6 §
(Som i AjUB)

12 kap.

Bestämmelser om verkställighet av stöd, understöd och förmåner3—5 §
(Som i AjUB)

13 kap.

Sökande av ändring2 §
(Som i AjUB)Ikraftträdande
(Som i AjUB)**Reservationens förslag till uttalande**

Riksdagen förutsätter att det säkerställs tillräckliga anslag för att ordna

studieplatser, så att möjligast många arbetslösa kan börja studera genast efter att de har blivit arbetslösa.

Reservation 1

AjUB 11/2009 rd — RP 178/2009 rd

Helsingfors den 27 november 2009

Markus Mustajärvi /vänst
Merja Kyllönen /vänst

Jyrki Yrttiaho /vänst
Esa Lahtela /sd

Vi omfattar reservationens förslag till uttalande.

Jukka Gustafsson /sd
Merja Kuusisto /sd

Katja Taimela /sd

RESERVATION 2***Motivering***

När arbetslösheten ökar måste vi satsa på arbetskraftsservice och kraftigt stödja sysselsättningsfrämjande projekt. Vi ställer oss i och för sig bakom propositionen, för den ger arbetslösa bättre möjligheter att utbilda sig. Men läget i fråga om arbetskraftsservicen är ohållbart, eftersom regeringen inte tillförsäkrar arbets- och näringsbyråerna tillräckligt med resurser. Deras resurser svarar inte ens i nuläget mot behoven hos det ökande antalet arbetslösa. Trots det belastar regeringen arbetskraftsservicen med ytterligare en ny proposition som kommer att föra med sig fler kunder och hjälpbehövande till byråerna. De positiva målen kommer inte att kunna nås om ar-

betskraftsservicen inte får sina behov av anslag och personal tillgodosedda.

Förslag

Vi föreslår därför

att ett uttalande godkänns. (Reservationens förslag till uttalande)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att arbets- och näringsbyråerna får tillräckligt med resurser så att målen i propositionen säkert kan nås.

Helsingfors den 27 november 2009

Jukka Gustafsson /sd
Katja Taimela /sd

Esa Lahtela /sd
Merja Kuusisto /sd